

Lánchíd utca 9-7. - bérház

A Lánchíd utca Clark Ádám térhez közelebbi részén található az 1912-ben épült Ágoston-bérház, építtetője és építésze Ágoston Emil.

Ágoston (Adler) Emil (Aranyosmarót [ma Zlaté Moravce, Szlovákia], 1876 – Berlin, 1921) a századforduló jelentős építésze. 1899-ben végzett a Budapesti Műegyetemen, tanárai voltak Steindl Imre, Hauszmann Alajos és Rauscher Lajos. Később élt Itáliában, Berlinben és Párizsban is. Korának keresett bérházépítője volt, fő korszaka 1906-11 közé esik.

Az ő tervei alapján épület meg 1908-ban a triezsti zsinagóga.

Egyik kiemelkedő műve a Hungária-fürdő (Dohány u. 44.), továbbá ő tervezte az egykori Magyar Bankot (V. Kristóf tér 3.) és banképületet (V. Bajcsy-Zsilinszky u. 36.).

Lakóházai időrendben:

1907 - I. Attila út 47., V. Irányi u. 10.,

1909- VII. Wesselényi u. 32., II. Nyúl u. 6., ,

1910 - V. Dorottya u. 9, XIII. Csanády u. 2

1912 - I. Lánchíd utca 7-9.

Munkásságára nagy hatással volt az észak-német és a romantikus építészet. Ezt alátámasztja a Lánchíd utca 7-9. esetén a homlokzat erőteljes tagolása és téglaburkolata, stílusa romantikus historizmus.

Kép forrása: Magyar
Építőművészet – 1913 XI- 7

A ház helyén korábban egy zárt sorú egyemeletes lakóház állt klasszicista homlokzattal, melyet 1811-ben építtetett Dankó József építőmester Kukule József szegkovács számára, a házat 1912-ben bontották le.

1858-ban a földszinti üzlethelyiségben Friedrich Löbl rövidáru-kereskedőnek volt üzlete, akinek a kirakatot Bischoff Márton építész tervezte.

1899 körül itt élt és dolgozott Roth Fülöp női és férfiruha kereskedő.

1912-ben Rosenthal Samu és fiai mohácsi cég egy fióktelepe működhetett itt, a család Mohácson téglagyárat üzemeltetett.

A jelenleg is álló ház öttengelyes homlokzatát egytagú főpárkány zárja le, középrészét egytengelyes rizalit, félköríves záradékú ablakának mellvédjén fonadék motívumos díszítéssel, a rizalit két oldalán egyenes záradékú, mélyített, sima keretezésű ablakok helyezkednek el. Az épület téglafal (hosszfal) szerkezetű, acélgerendás és téglabetétes födém szerkezettel. A Duna felé és a Vár felé is rendelkezik homlokzati felülettel, zárt sorú beépítés tagja.

1912-ben maga Ágoston Emil hirdette a lakásokat a Pesti Hírlapban:

“Lánchíd utca 7-9 sz. a. közvetlenül a keresk. minisztérium mellett, modern berendezésű négyszobás utcai lakások valamint két darab 5m. belmagasságú, földszinti üzlethelyiség tágas souterrainnel együtt azonnalra vagy májusra kiadó. Bővebbet: Ágoston Emil műépítész irodájába, V.D. utca 9.”

1913-ban a Budapesti Hírlap egyik júniusi számában a földszinti üzlethelyiségeket a következőképp hirdették:

“Üzlethelyiségek péküzletnek, esetleg kisebb kávéháznak is alkalmasak a Lánchíd közelében, a kereskedelmi minisztérium mellett, Lánchíd-utca 7-9. számú házban kiadók. Bővebbet a házfelügyelőnél. Telefon 45-62”

A hirdetésekben szereplő kereskedelmi minisztérium épülete a Lánchíd utca 1-3. szám alatt állt, 1890-től 1944-ig működött itt a minisztérium, miután a Magyar Nyugati Vasút társaság 1889-ben csődbe ment. Az épület a világháború során a sérült kategóriába került, később már nem építették újjá.

A levéltári tervek alapján a ház 5 szintes, lifttel ellátott, 4 emelet és padlástér került kialakításra.

A földszinten két utcafrontra néző üzlethelyiség, házmesteri lakás, raktár és pincelépcső kapott helyet.

Emeletenként 2-2 lakás található, melyekben fürdő, konyha, 3 szoba valamint cselédszoba is található.

A legfelső szinten a két padlástér mellett kisebb mosókonyha és mángorlónak fenntartott szoba van, későbbi átalakítási terven már vasaló helyiség is szerepel.

1961-ben fűdémcsere és felújítás, 1971-ben lakásleválasztás történt.

1982-ben elkezdődött a tetőtéri beépítésének megtervezése, melynek 1984-es megvalósítása óta már mind az öt emeleten lakások találhatóak. A padlástér és a mosókonyha felhasználásával két önálló lakást alakítottak ki. A beépítés tervezője Krikovszky Péter építészmérnök, az építetők pedig Ruskó Ottó és Tantos Ferenc. A beépítés során a homlokzat is kissé módosult, a Lánchíd utca és az Öntőház utca felől egyaránt. A homlokzat Duna felőli oldalán a kiemelt homlokzati elem mellett szimmetrikusan 2-2 ablakot, a Budai Vár felőli oldalán pedig 1-1 nyújtott teraszt alakítottak ki. A beépítésről statikai szakvéleményt Tantos Ferenc építészmérnök készített, mely szerint az akkor 70 éves épület állaga és állékonysága megfelelő, szerkezeti hibákból adódó elváltozások nincsenek és a könnyű szerkezetes beépítés nem okoz a ház statikai állapotában lényegi változást. A beépítés során végül az Öntőház utcai párkányt tartó fagerendák is felújításra szorultak és az eredeti tervtől eltérően szalagablakok kerültek megvalósításra.

A tervtári iratok szerint a földszinten 1948-tól Németh J. Tibor vegyilaboratóriuma működött. A laborban üzlethelyiség, üzemi terület és iroda is volt.

Egykori apróhirdetések szerint a Lánchíd utca 7-9 szám alatt Kardos Elemér régiségkereskedésében Piringer antikasztalos vállalta bútorok javítását és újjáalakítását (Színházi élet – 1933/17. Szám), valamint a címen többször is kerestek főzőnőt, kínáltak kiadó lakást és sajnos árverésekről is tájékoztatott a Pesti Hírlap.

1926 és 1931 között a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezet egyik fiókja működött itt. (Gazdasági, pénzügyi és tőzsdei kompasz)

A Népakarat 1957-es számaiban a Fővárosi I. kézműipari vállalat keresett harisnyakötőket, zoknikötőket és kesztyűkötőket munkára Lánchíd utca 7-9. című kötőrészlegére.

A helyben lakóknak sokáig nem volt közvetlen kilátása a Dunára, ugyanis egykoron a házsorral szemben a mai közpark helyén palotasor állt a Lánchíd utca páros oldalán.

Itt állt a Lánchíd u. 4. címen a háromszintes neoreneszánsz Liphay-palota, melyet először Unger Emil, majd Ybl Miklós tervezett 1869-ben és díszítőfestéseit és freskóit Barabás Miklós készítette.

A 6-os szám alatt állt a klasszicista négyemeletes 1873-ban épült Zichy-palota, a 8-10 számon gr. Széchenyi Béla palotája volt, a későreneszánsz francia épület 1883-ban épült fel Ybl Miklós tervei alapján. A palotasor lezárása a 12 házszám alatt állt egykori Fiume-szálló volt, a négyszintes szállodát 1868-70 között építették Várasdy Lipót tervei alapján. A palotasor épületeit 1945-49 között bontották le.

1932 - Királyi Palota, előtérben a Fiume Szálló a Lánchíd utcában
Kép forrása: Fortepan / 07814, adományozó: Fortepan

1963 - Királyi Palota és a Lánchíd utca házai
Kép forrása: Fortepan / 46465, adományozó: Mészáros Zoltán

A földszinten jelenleg a Zona Budapest bisztró és a Meat Boutique étterem működik.

Felhasznált irodalom:

Levéltári dokumentumok - HU BFL XV.17.d.329 - 14375

Budapesti Városvédő Egyesület, Adalékok a Víziváros történetéhez, 1991

Buza Péter, Túlparti látomás - Séta az időben, a budai Duna-soron, Városháza Kiadó, 2002

<http://yblegyesulet.hu/agoston-adler-emil/> utolsó elérés:2017.03.15.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Ágoston_Emil utolsó elérés:2017.03.15.

http://falanszter.blog.hu/2012/08/12/a_duna_eke_es_a_kommunistak_vetke_volt_a_budai_palotasor_elpusztitasa utolsó elérés:2017.03.15.

<http://budapestcity.org/04-keruletek/01/Vizivaros/index-hu.htm> utolsó elérés:2017.03.15.

Készítette: Szabó Ágnes